

BEGELEIDEN VAN DE MANTELZORGER

Patricia Verstraten, Revalidatie-ergotherapie

UMC St Radboud Nijmegen

P.Verstraten@reval.umcn.nl

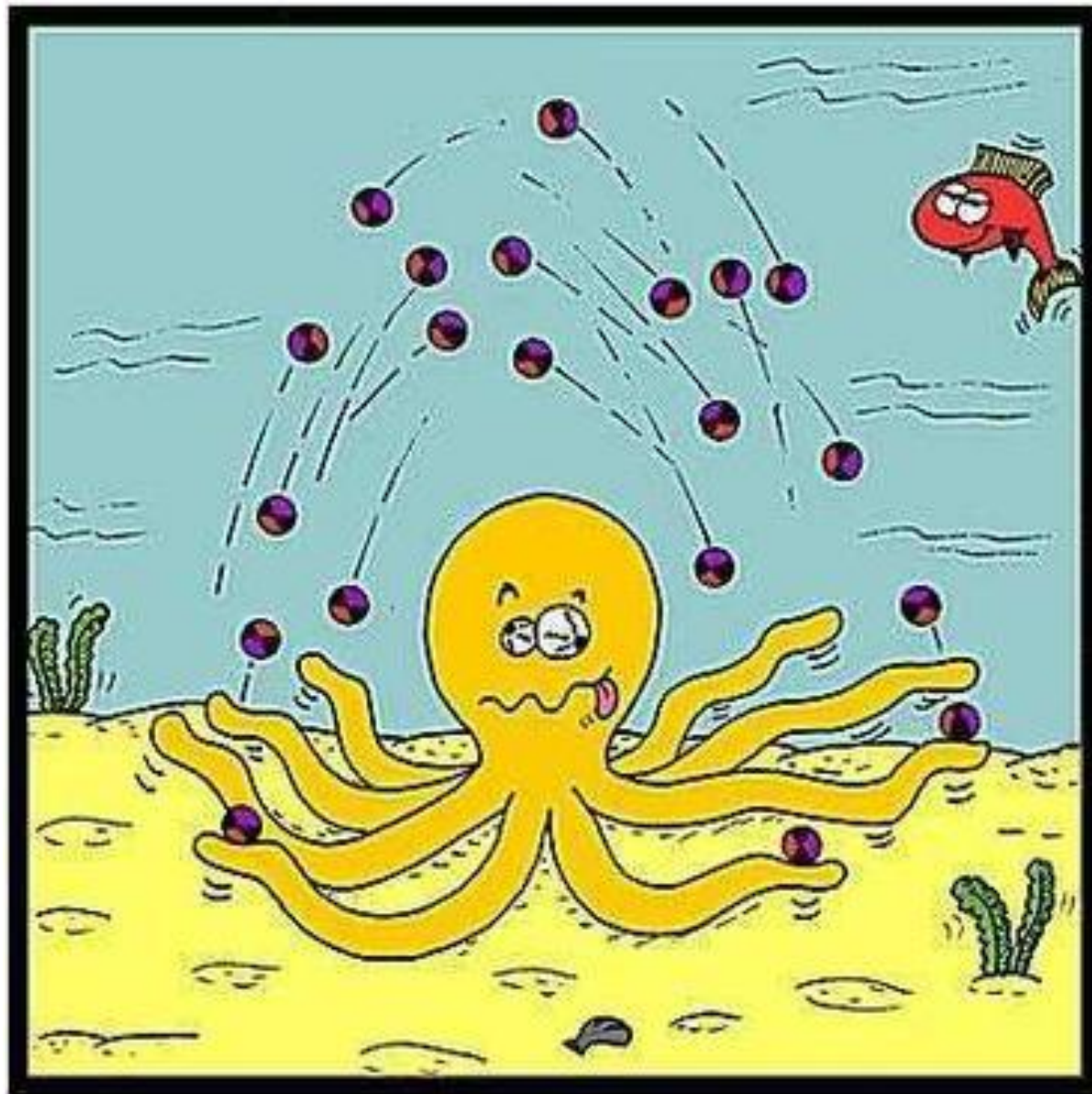
Martine Josten, Ergotherapiepraktijk Venray

info@ergotherapiepraktijk-venray.nl

‘Ik wil het er niet over hebben, ik wil er nog niet eens over nadenken, want ik ben bang voor wat er loskomt, voor de beerput die ik opentrek. Ik moet sterk blijven!

... en trouwens, andere mensen begrijpen toch niet hoe het is, ze vragen alleen maar: “Kan hij zijn rechterarm nog bewegen, kan hij zichzelf nog aankleden, kan je hem alleen laten?” En dan vinden ze dat Jan nog veel kan en dat het allemaal meevalt, maar ze zien niet wat hij heeft moeten inleveren. En ik met hem, Jan is Jan niet meer, ik ben mijn maatje kwijt!’

MANTELZORG

- Zware verantwoordelijkheid
- Onduidelijkheid over de zorgbehoeften van de patiënt
- Constante bezorgdheid
- Verminderde sociale contacten
- Het gevoel er alleen voor te staan

- Ervaren zorglast veranderde stemming en karaktereigenschappen van de naaste en de lichamelijke en cognitieve beperkingen van de door een CVA getroffen partner.

INSTRUMENTEN OM DE BELASTING/ BELASTBAARHEID BIJ MANTELZORGERS IN KAART TE BRENGEN

- Caregiver Strain Index (CSI)
- Caregiver Reaction Assessment (CRA)
- Ervaren Druk door Informele Zorg (EDIZ)
- Canadian Occupational Performance Measure (COPM)
- Etnografisch Interview (E.I.)

OEFENING - ROLLENSPEL

- Bekijk de CSI, CRA en EDIZ in groepjes van 4 personen. Neem een casus uit jullie eigen praktijk in gedachten en neem vervolgens de verschillende lijsten af bij de mantelzorger.
- Beantwoord de volgende vragen:
  - Welke verkregen informatie is voor jou als ergotherapeut relevant?
  - In welke situatie/ setting vind je deze lijsten bruikbaar?
  - Welke aanknopingspunten voor et-behandeling bieden deze lijsten?
- Aan welke informatie zou jij aanvullend behoefte hebben i.r.t. het betrekken van de mantelzorger binnen de behandeling?

THEORIE RICHTLIJN

- Géén effectonderzoeken bekend op het verlagen van de ervaren belasting van de naasten van cliënten na een CVA
- Effectstudie: ‘Ergotherapie bij dementie, het EDOMAH-programma’ laat een verbetering bij mantelzorgers zien op *het gevoel van competentie*
- Zorglast en ervaren problemen bij de naasten van CVA-clieënten in kaart brengen middels semi-gestructureerde vraaggesprekken:
  - COPM,
  - Etnografisch interviewen (Graff et al, 2010 EDOMAH)
  - Speciaal ontwikkelde lijsten om de problemen, draaglast en draagkracht van de naastbetrokkenen in kaart te brengen.

ETNOGRAFISCH INTERVIEW

- Feiten en problemen m.b.t. de zorgsituatie
- Uitvoeren van eigen activiteiten
- De betekenis van de eigen activiteiten
- Welke gevoelens roept de veranderde situatie op
- De beleving van de zorgsituatie
- Copingstrategieën

COPINGSTRATEGIEËN

- **Hantering**

“voor elk probleem is een oplossing!” vs. “ik zit met mijn handen in het haar...”

- **Acceptatie**

“Het leven komt zoals het komt...” vs. “ik kan maar niet geloven dat ons dit overkomt!”

- **Motivatie**

“Als je maar wilt!” vs. “iemand moet ‘t doen hè!”

(Bron: Duijnstee, 1996)

UITGANGSPUNTEN ETNOGRAFISCH INTERVIEW

- Leg het doel van het gesprek uit
- Vorm voorafgaand het gesprek een beeld van de vragen die je wilt stellen
- De mantelzorger is de expert. Toon respect en interesse.
- Geef de mantelzorger de ruimte om zijn eigen verhaal te vertellen
- Gebruik de taal van de mantelzorger (thema's/ metaforen)
- Geef geen oplossingen in dit gesprek
- Vraag door naar de betekenis en de beleving
- Pas gesprekstechnieken als open vragen stellen, herhalen en samenvatten toe; “heb ik het goed begrepen dat...”
- De mantelzorger is het meest aan het woord

VIDEO FRAGMENT: ETNOGRAFISCH INTERVIEW

VRAGEN?

WEBSITES

- www.EDOMAH.nl
- www.CSI.nl
- www.expertisecentrummantelzorg.nl (EDIZ-vragenlijst)

